

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 510/2011-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M., Oblastný výbor – C., R., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3 Cob/34/09 z 30. apríla 2010 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M., Oblastný výbor – C., R., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2011 doručená sťažnosť M., Oblastný výbor – C., R. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), „na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 48 ods. 2“ ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu

v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Cob/34/09 z 30. apríla 2010 v znení opravného uznesenia sp. zn. 3 Cob/34/09 z 24. marca 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Cb/17/2008 z 15. januára 2009 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 11 Cb/17/2008 zo 16. februára 2011 zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 7 634,60 € s príslušenstvom. Podanému odvolaniu sťažovateľa krajský súd nevyhovел a rozsudkom sp. zn. 3 Cob/34/09 z 30. apríla 2010 prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Sťažovateľ následne druhostupňové rozhodnutie napadol dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011 odmietol podľa ustanovenia § 243b ods. 5 v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) ako neprípustné.

Sťažovateľ v sťažnosti formuluje námietku porušenia základných práv *«podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky („Ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („Dohovor“)*» ktorú opiera o túto argumentáciu: *«v predmetnej veci pred súdom prvého stupňa vystupoval ako účastník konania subjekt, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, pričom ten účastník konania ktorý vystupoval pred súdom prvého stupňa nemal ani procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, pričom sťažovateľovi bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. Pred okresným súdom bývalá štatutárka sťažovateľa, ani nebola vypočutá, ako zástupkyňa účastníka konania, ale ako „bežná“ svedkyňa, ktorá po výsluchu nemohla uplatňovať práva účastníka konania na spravodlivé súdne konanie. Okrem toho v konaní pred súdom druhého stupňa bola porušená rovnosť a verejnosť konania, súdy extrémne opomenuli, vykonanie riadneho dokazovania a vyhodnotenie prevedených dôkazov.*

Okresný súd svojím rozsudkom č. k. 11Cb/17/08-76 z 15. januára 2009 zaviazal sťažovateľa zaplatiť Ing. arch. J. R., autorizovanému architektovi (žalobca) zaplatiť sumu 7 634, 60 EUR so 14% úrokmi z omeškania od 30. júna 2006 do zaplatenia, ako aj trovy právneho zastúpenia. Za účastníka konania bola pritom označená až do vydania opravného uznesenia č. k. 11Cb/17/08-161 zo 16. februára 2011 skôr celoštátna organizácia C., než

sťažovateľ. Vykonanie diela, za ktoré mal sťažovateľ zaplatiť mala objednať administratívna pracovníčka a nie štatutárny orgán (!), napriek tomu, že malo ísť o dielo za 230 000 Sk (!). Dielo malo pritom pozostávať zo skice niekoľkých hárkov (!), ktoré boli použité skôr ako zámienka na získanie obrovského prospechu. Súdy však nezaujímal to, že aktívne legitimovaná osoba nebola správne označená, že nekonali so zástupkyňou sťažovateľa, ako účastníčkou konania, nebolo však vykonané žiadne dokazovanie ani na okolnosti, že kedy došlo k dohode o diele, nebolo právne relevantné to, kto mal objednať dielo, či bolo vôbec vykonané dielo a teda či nedošlo k takzvanému tunelárskemu pokusu a pod. Krajský súd a najvyšší súd napriek tomu, že sťažovateľ vo svojich opravných prostriedkoch podrobne popísal skutkový stav a ponúkol dôkazy, neposkytli sťažovateľovi ochranu.»

V rámci svojej argumentácie sťažovateľ ďalej uvádza:

«Skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo k extrémnym pochybeniam sťažovateľ poukázal už vo svojom odvolaní a dovolaní, na ktorých aj v daných súvislostiach trvá, pričom krajský súd v napadnutom rozhodnutí uznal, že „M., Oblastný výbor – C., R. existuje“. Niet sporu o tom, že tento subjekt existuje, lenže nemožno súhlasiť s tým, že s týmto subjektom súd prvého stupňa aj konal a stačí opraviť jeho označenie „postupom podľa § 164 O.s.p.“ Jednak je sťažovateľ presvedčený o tom, že ako účastník vystupoval v napadnutom konaní subjekt, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (pred okresným súdom bola za odporcu označená celoštátna organizácia so sídlom v Rožňave, teda celkom iný subjekt, než sťažovateľ), pričom ten účastník konania ktorý vystupoval pred súdom prvého stupňa nemal ani procesnú spôsobilosť. Je nepochopiteľné tiež, že odvolací súd rozhodol o odvolaní v danej veci na neverejnom pojednávaní bez prípadného vypočutia účastníka, ktorý by už mal spôsobilosť nato, aby vôbec bol účastníkom konania, týmto spôsobom bola sťažovateľovi nepochybne odňatá možnosť konať pred súdom. Týmto postupom teda sťažovateľovi neboli garantované ani základné princípy spravodlivého procesu.

Poukazujeme na to, že právom účastníka konania je inter alia predkladať súdu skutkové a právne argumenty vzťahujúce sa k výkladu právneho predpisu a právnej stránke veci. S týmto právom korelujúcou povinnosťou súdu je to, aby sa súd s takýmito

argumentmi, pokiaľ sú relevantné, vysporiadal a takéto vysporiadanie premietol aj do odôvodnenia svojho rozhodnutia (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veciach H. proti Belgicku z roku 1987, Van de Hurk proti Holandsku z roku 1994 alebo Ruiz Torija proti Španielsku z roku 1994). Súdny spor je tak spravidla stretom a aj súťažou minimálne dvoch právnych názorov. V danom prípade však súdy takmer vôbec neprihliadli ani na skutkovú, ale ani na právnu argumentáciu sťažovateľa, ktorý v skutočnosti ani nepožíval práva účastníka konania a jeho argumentmi a dôkaznými návrhmi vôbec nebolo vysporiadané.

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd sa v danom prípade dopustil aj závažných iných väd, keď vôbec neprihliadol k tomu, že ustálenie skutkového stavu bolo prvostupňovým súdom uskutočnené povrchné, keď prvostupňový súd nevykonal navrhnuté dôkazy. Znovu treba zvýrazniť, že z celého dokazovania vyplýva, že k údajnému rozšíreniu spornej projektovej dokumentácie malo dôjsť na základe podpisu objednávky, ktorá mala podpísať jedna z administratívnych pracovníčok a nie štatutárny orgán !!! Pre prvostupňový súd nebolo relevantné ani to, že táto administratívna pracovníčka bola uvedená do omylu, na ktorú skutočnosť boli ponúknuté dôkazy, ktoré však vykonané neboli. Vôbec nebolo predmetom preskúmania, či rozšírený projekt nebol obsahom pôvodnej zmluvy a najmä či dielo za 230 000 bolo vôbec vyhotovené. Skutočnosť je taká, že „skica“, ktorú podľa odborníkov je možné vyhotoviť za nesmierne krátku dobu, je označená za projekt, za ktorú sa požaduje neprimerane vysoká až „tunelárska“ finančná čiastka. O tom už ani netreba hovoriť, že toto „dielo“ (údajne administratívnou pracovníčkou objednané) nikdy realizované ani nebolo. V podrobnostiach poukazujem tiež na podané odvolanie a dovolanie v tejto veci, ktoré je súčasťou súvisiaceho spisu.»

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby o jeho sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom by vyslovil porušenie jeho základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a „na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 48 ods. 2“ ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cob/34/09 z 30. apríla 2010 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011, uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

V závere sťažnosti sťažovateľ žiada o odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu, čo odôvodňuje skutočnosťou, že „*prípadné vykonanie uvedených rozhodnutí by bolo pre sťažovateľa priam likvidačným, ohrozilo by jeho základné práva na vlastníctvo a bolo by ohrozené jeho spoločenské poslanie*“.

Súčasne sťažovateľ žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pričom túto žiadosť odôvodňuje postavením neziskovej organizácie, ktorá nedisponuje žiadnymi finančnými prostriedkami, a poukazuje na dovolacie konanie, v ktorom jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu bolo vyhovené.

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ v sťažnosti predostrel námietku porušenia práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na verejné prerokovanie vecí podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj keď sťažovateľ základné právo, námietku porušenia ktorého predostrel, označil ako „*základné právo na spravodlivé*

súdne konanie“, z obsahu argumentácie vyplýva, že ide o základné právo na verejné prerokovanie veci).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil tieto pre rozhodnutie relevantné skutočnosti:

1. Okresný súd rozsudkom, sp. zn. 11 Cb/17/2008 z 15. januára 2009 v spojení s opravným uznesením sp. zn. 11 Cb/17/2008 zo 16. februára 2011 zaviazal sťažovateľa na zaplatenie sumy 7 634,60 € s príslušenstvom. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku prezentoval svedecké výpovede, ako aj listinné dôkazy, na základe ktorých dospel k ustáleniu skutkového stavu posúdeného ako právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o dielo uzavretej medzi žalovaným a žalobcom v zmysle ustanovení § 536 a nasledujúcich zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

2. Sťažovateľ napadol predmetný rozsudok odvolaním, v ktorom namietal, že *«pokiaľ za účastníka konania v napadnutom rozsudku bol označený za žalovaného „M., so sídlom v R.“ - organizácia takéhoto názvu úradne neexistuje a preto ani nemala spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 221 ods. 1 písm.b/ O.s.p.) a teda rozsudok s takto označeným účastníkom konania nemôže byť ani vykonateľný.*

Súd prvého stupňa v danej veci neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, ktoré žalovaný vidí v tom, že uzavrel so spoločnosťou P. a.s., so sídlom v L. zmluvu o dielo č. 15/11ú2005

z 19. 12. 2005 predmetom ktorej bola „Rekonštrukcia areálu v G.“. Spracovateľom projektovej dokumentácie, ktorá tvorila prílohu uvedenej zmluvy bol žalobca. Sporná „rozšírená“ projektová dokumentácia nebola prílohou zmluvy o dielo č. 15/11/2005. Podľa žalobcu medzi ním a žalovaným došlo k dohode o zhotovení spornej „rozšírenej“ projektovej dokumentácie. Z prevedeného dokazovania však nevyplýva kto uzavrel so žalobcom takúto dohodu. Na túto otázku ani jeden z vypočutých svedkov konkrétne neodpovedal. Žalobca na pojednávaní 14.10.2008 uviedol, že „v marci alebo apríli 2006 na zasadnutí výboru sa dohodli, že projektovú dokumentáciu na inžinierske siete zabezpečí on, ako žalobca“. S kým sa žalobca dohodol a bol ten subjekt kompetentný uzatvoriť vôbec takúto dohodu.

Napadnuté rozhodnutie je založené, v podstate iba na pochybnej „objednávke“ z 15.5.2006, ktorú mala spísať svedkyňa F., ktorá však podľa svojej výpovede konala pod nátlakom žalobu, ktorý ju aj uviedol do omylu, naliehal na ňu, že uvedená objednávka súvisí so zmluvou o dielo č. 15/11/2005. Napriek tomu, že svedkyňou tejto situácie bola aj E. E., súd prvého stupňa túto svedkyňu, ale ani ostatných odporcom označených svedkov vo veci nevypočul. Súd prvého stupňa neskúmal ani to, či bola svedkyňa F. kompetentná urobiť právne relevantnú objednávku na spornú projektovú dokumentáciu. Takúto právomoc menovaná svedkyňa nemala, takže rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci.».

3. Krajský súd odvolaniu sťažovateľa nevyhovел a rozsudkom sp. zn. 3 Cob/34/2009 z 30. apríla 2010 rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na správnosť jednak skutkových zistení, jednak právneho posúdenia veci prvostupňovým súdom, pričom v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 OSP odkázal na podľa jeho názoru náležité odôvodnenie rozsudku okresného súdu. Zároveň predmetné odôvodnenie dodatočne doplnil argumentáciou, v ktorej uviedol, že „M., Oblastný výbor – C., R. existuje a s týmto subjektom súd prvého stupňa konal. Pokiaľ v napadnutom rozsudku (žalobca v žalobe to uviedol správne) nie je úplné označenie, bude potrebné opraviť toto označenie postupom podľa § 164 O.s.p.“.

Ďalej k odvolacím námietkam sťažovateľa dodal, že „z vykonaného dokazovania vyplýva, že objednávku vyhotovila A. F., tajomníčka žalovaného, ktorá s ňou oboznámila

predsedníctvo oblastného výboru a nikto jej nenariadil, aby ju zrušila. Žalobca na jej základe dielo vykonal, avšak do dnešného dňa cena diela mu nebola zaplatená.“

4. V dovolaní podanom proti právoplatnému rozsudku sťažovateľ namietal, že *„v danej veci vystupoval ako účastník subjekt, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, pričom ten účastník nemal ani procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený a účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 O.s.p.)“*.

Sťažovateľ nesúhlasil ani so záverom odvolacieho súdu, ktorý poukázal na potrebu opravy označenia žalovaného v prvostupňovom rozhodnutí postupom v zmysle ustanovenia § 164 OSP. Sťažovateľ tiež namietal, že možnosť konať pred súdom mu bola odňatá aj tým, že odvolací súd prerokoval odvolanie na neverejnom zasadnutí a nezohľadnil tak skutočnosť, že skutkový stav prerokúvanej veci bol prvostupňovým súdom zistený povrchne, bez vykonania navrhovaných dôkazov.

Podané dovolanie doplnil aj sťažovateľovi ustanovený právny zástupca, ktorý dovolacie dôvody oprel o ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP, namietajúc nedostatok pasívnej legitímácie žalovaného, keď označenie žalovaného v podanej žalobe nekorešponduje s jeho označením v rozsudku odvolacieho súdu. Ďalej právny zástupca poukázal na nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočné zistenie skutkového stavu opierajúceho sa o nekompletné doklady. Na tomto mieste právny zástupca konkrétne uviedol: *„Predmetná objednávka nie je vystavená osobou konať v mene odberateľa, v objednávke nie je obsiahnutá cena diela. Faktúra na žalovanú sumu bola adresovaná na subjekt, ktorý neexistuje. V konaní nebolo preukázané, kedy došlo k dohode o diele, kedy sa tak stalo, s kým sa žalobca dohodol na realizácii diela, kedy a s kým bola dohodnutá cena diela. Neboli vypočutí kompetentní štatutárni zástupcovia, vtedajší predseda žalovaného, neboli objasnené okolnosti samotnej realizácie diela. Pri vybavovaní stavebného vodoprávneho konania nebol preukázaný rozsah splnomocnenia konať za žalovaného. Predmetom skúmania neboli údajné projekty (dielo) a zistenie ceny diela.“*

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Obdo/19/2011 z 31. mája 2011 dovolanie sťažovateľa odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný.

V úvode odôvodnenia najvyšší súd poukázal na stanovisko žalobcu, ktorý sa vyjadril, že sťažovateľa na pojednávaniach pred okresným súdom zastupovala predsedníčka sťažovateľa, ďalej že objednávka predmetnej projektovej dokumentácie (diela) bola podpísaná tajomníčkou sťažovateľa za účasti jeho predsedníčky a člena „*oblastného výboru*“, a to s vedomím „*oblastného výboru*“ a že vypracovaná projektová dokumentácia (dielo) bola ako dôkaz predložená aj prvostupňovému súdu.

Najvyšší súd vychádzal zo skutočnosti, že sťažovateľ prípustnosť podaného dovolania založil na existencii dovolacích dôvodov podľa § 237 OSP, a síce že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania [§ 237 písm. b) OSP], ďalej že žalovaný nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený [§ 237 písm. c) OSP] a že účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Najvyšší súd poukázal v konkrétnosti na tvrdenia sťažovateľa, ktorý naplnenie označených dovolacích dôvodov videl v skutočnosti, že žalovaný bol v žalobe, v prvostupňovom rozhodnutí a i v rozhodnutí odvolacieho súdu nesprávne označený, čo považoval sťažovateľ za nedostatok pasívnej legitimácie žalovaného v danom konaní, čím mu mala byť podľa jeho názoru odňatá možnosť konať pred súdom, pretože nebol účastníkom konania a mal ním byť. Takisto najvyšší súd poukázal na námietku sťažovateľa, ktorý vytýkal odvolaciemu súdu, že odvolanie prerokoval bez nariadenia pojednávania, teda bez vypočutia sťažovateľa ako účastníka konania.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia formuloval argumentáciu, v ktorej uviedol, že „*žalovaný – M. – C. oblastný výbor, R.*“, teda sťažovateľ vznikol na základe zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o združovaní občanov*“) a v zmysle ustanovenia § 2 ods. 3 citovaného zákona je právnickou osobou, ktorej ustanovenie § 18 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „*Občiansky zákonník*“) priznáva právnu subjektivitu a z nej vyplývajúcu procesnú spôsobilosť v zmysle ustanovenia § 19 OSP, teda spôsobilosť byť účastníkom konania.

Najvyšší súd poukázal na to, že skutočnosť, že sťažovateľ bol v prvostupňovom rozhodnutí nesprávne označený ešte neznamená spornosť toho, kto je účastníkom konania, a že napokon tento nedostatok bol postupom v zmysle ustanovenia § 164 OSP následne aj

odstránený. Najvyšší súd uviedol, že zo žaloby jednoznačne vyplývalo, kto bol vo veci pasívne legitimovaný, teda proti komu žaloba smerovala, pretože aj keď bol slovosled názvu žalovaného (sťažovateľa) v žalobe nesprávny, v žalobe bolo uvedené správne sídlo a identifikačné číslo, a preto bol sťažovateľ jednoznačne identifikovateľný. Podľa vyjadrenia najvyššieho súdu obsah spisového materiálu jednoznačne preukazuje, že v posudzovanom konaní sa konalo s účastníkom konania, ktorý bol v žalobe špecifikovaný ako žalovaný, táto skutočnosť nebola v priebehu konania sporná, sťažovateľ sa vyjadril k meritu veci a nebol zamieňaný s inou právnickou osobou.

Najvyšší súd predostrel výklad dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP: *„Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých v dôsledku nesprávneho postupu súdu bol vylúčený.“*

Na tomto mieste najvyšší súd dôvodil, že po preskúmaní rozhodnutí tak prvostupňového, ako aj odvolacieho súdu nezistil, že by sťažovateľovi bola znemožnená realizácia procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom, pričom skonštatoval, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zodpovedá aj požiadavke preskúmateľnosti, pretože je odôvodnené v súlade s ustanoveniami § 157 ods. 2 a § 219 ods. 2 OSP.

Najvyšší súd sa v závere vyjadril aj k otázke prerokovania odvolania na neverejnom zasadnutí poukazujúc na ustanovenie § 214 ods. 1 OSP vymedzujúce prípady, v ktorých je odvolací súd povinný pojednávanie nariadiť, pričom uviedol, že vo veci sťažovateľa nešlo ani o jednu z tu vymedzených situácií, a bolo teda na úvahe súdu, či pojednávanie nariadi. Takáto situácia podľa názoru najvyššieho súdu vylučovala, aby došlo označeným postupom odvolacieho súdu k porušeniu práv sťažovateľa.

Najvyšší súd preto uzavrel, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP a ani žiadnou z ďalších ustanovením § 237 OSP taxatívne vymedzených väd.

K námietke sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci a o nedostatočnom zistení skutkového stavu konajúcimi súdmi najvyšší súd poznamenal, že správnosť skutkových a právnych záverov založených na vykonanom dokazovaní by bolo možné v rámci dovolacieho konania posúdiť iba v prípade prípustnosti podaného dovolania, pretože ide o dôvody, ktoré potenciálne môžu zakladať dôvodnosť dovolania, nie však jeho procesnú prípustnosť.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cob/34/09 z 30. apríla 2010

Pri preskúmaní uvedenej časti sťažnosti sa ústavný súd riadil zásadou materiálnej ochrany ústavnosti a judikatúrou reflektujúcou na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54), ktorá v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010).

V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu.

Krajský súd odvolaniu sťažovateľa nevyhovел a prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Podľa ustanovenia § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Krajský súd vo svojom rozsudku aplikujúc citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku napadnuté rozhodnutie okresného súdu už v úvode posúdil ako náležité

odôvodnené, založené na vecne správnych dôvodov, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil a na ktoré sa odvolal.

Napriek aplikácii tohto ustanovenia krajský súd neopomenul ústavné limity, ktoré musí dodržiavať pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí každý súd vrátane odvolacieho súdu. Preto na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového rozhodnutia doplnil argumentáciu reflektujúcu na základné argumentačné východisko odvolania sťažovateľa. Krajský súd uviedol, že v napadnutom konaní okresný súd konal so sťažovateľom, na čom nemení nič ani skutočnosť, že sťažovateľ bol v napadnutom rozsudku „neúplne“ označený, pretože ide o formálny nedostatok konvalidovateľný postupom v zmysle ustanovenia § 164 OSP (oprava pisárskych chýb v rozsudku). Krajský súd pre účely vyvrátenia odvolacích námietok sťažovateľa o neexistencii právneho vzťahu bližšie špecifikoval dôkaznú situáciu opodstatňujúcu skutkový záver o vzniku právneho vzťahu zmluvy o dielo medzi žalobcom a sťažovateľom.

V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy je ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmito právami a slobodami vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

Opierajúc sa o tieto východiská ústavný súd konštatuje, že z obsahu rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľom prezentované zásadné argumentačné otázky formulované v podanom odvolaní boli krajským súdom dostatočne zodpovedané.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu nemožno vyvodit', že by sa nevysporiadal s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne. Rozsudok krajského súdu tak zodpovedá požiadavkám kladeným konštantnou judikatúrou ústavného súdu na odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov, a ústavný súd preto konštatuje kvalitu jeho rozhodnutia v súlade s limitmi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa judikatúry ústavného súdu ak preskúmanie namietaného postupu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Vychádzajúc zo svojich záverov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti námietky porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 Cob/34/2009 z 30. apríla 2010 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vo vzťahu k námietke porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy označeným rozsudkom krajského súdu, ktoré vidí sťažovateľ v skutočnosti, že podané odvolanie bolo krajským súdom prerokované bez nariadenia pojednávania, ústavný súd konštatuje, že preskúmaniu tejto časti sťažnosti mu bráni prekážka nedostatku procesnej podmienky konania, a síce nedostatok právomoci ústavného súdu. Poskytnúť ochranu základnému právu sťažovateľa v uvedenom smere a preskúmať opodstatnenosť tvrdenia sťažovateľa o závažnom procesnom pochybení bolo v právomoci najvyššieho súdu posudzujúceho prípustnosť podaného dovolania, ktorý ju, tak ako to vyplýva z nasledujúceho bodu 2 II. časti odôvodnenia uznesenia ústavného súdu, aj realizoval.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011

Sťažovateľ porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považuje zároveň za naplnenie dovolacích dôvodov podľa ustanovení § 237 písm. b), c) a f) a § 241 ods. 2 písm. a), b) a c) OSP a v postupe najvyššieho súdu, ktorý ním podané dovolanie odmietol, vidí porušenie označených článkov ústavy a dohovoru.

Ústavný súd hneď v úvode pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

Práve o tieto rámcové východiská sa ústavný súd opieral pri posúdení otázky, či výkon právomoci najvyššieho súdu v rámci dovolacieho konania neprekročil limity sťažovateľom označeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia predstrel interpretáciu ustanovenia § 237 písm. f) OSP zakotvujúceho jeden z dovolacích dôvodov, ku ktorému vlastne smerovala celá podstata sťažovateľom predostretej argumentácie, a síce že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Tvrdenia sťažovateľa smerujúce k námietke odňatia možnosti konať pred súdom vyvrátil najvyšší súd logickou argumentáciou opierajúcou sa o interpretáciu relevantnej právnej úpravy (ustanovenia zákona o združovaní občanov, Občianskeho zákonníka

a Občianskeho súdneho poriadku), kde poukázal na to, že v rámci dotknutého konania sa konalo práve so sťažovateľom ako účastníkom konania, ktorý bol v žalobe a aj vo vydanom rozhodnutí jednoznačne a správne identifikovaný prostredníctvom identifikačného čísla, ďalej že sťažovateľ v postavení neziskovej organizácie mal status právnickej osoby, a teda disponoval procesnou spôsobilosťou a že teda v konečnom dôsledku svoje procesné práva realizoval a k meritu veci sa vyjadril. Najvyšší súd neuznal v tomto smere ani argumentáciu sťažovateľa o porušení jeho práv rozhodovaním veci v rámci odvolacieho konania bez nariadenia pojednávania. Najvyšší súd poukázal na výklad ustanovenia § 214 ods. 1 OSP, pri aplikácii ktorého je potrebné vychádzať zo základného účelu dotknutej právnej úpravy, a síce z požiadavky hospodárnosti a racionalizácie odvolacieho konania, ktorej korešponduje ako základná forma odvolacieho konania konanie bez pojednávania s výnimkou taxatívne vymedzených prípadov, o ktoré vo veci sťažovateľa nešlo.

V namietanom konaní a prijatom uznesení najvyšší súd prostredníctvom interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa inštitútu dovolania vylúčil danosť dovolacích dôvodov podľa ustanovení § 237 OSP, na základe čoho vyvodil záver o neprípustnosti dovolania vo veci sťažovateľa.

Nad rámec vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa, ktorou tento prezentoval naplnenie dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP [§ 241 ods. 2 písm. b) – konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; § 241 ods. 2 písm. c) – rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci], najvyšší súd uviedol, že posúdeniu dôvodnosti tejto argumentácie bráni prekážka procesnej neprípustnosti podaného dovolania.

Ústavný súd je toho názoru, že najvyšší súd dospel k záveru o nenaplnení dovolacích dôvodov podľa citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prostredníctvom logického výkladu a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Konštatovaniu o neprípustnosti dovolania sťažovateľa predchádzal racionálny, podrobný, a teda ústavne konformný výklad relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol. Ústavný súd preto konštatuje konformnosť odôvodnenia rozhodnutia v súlade s limitmi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo súčasne vylučuje aj možnosť sťažovateľom namietaného sekundárneho zásahu do jeho základného práva na verejné prerokovanie veci podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 19/2011 z 31. mája 2011 v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd vzhľadom na svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ústavný súd už o ďalších návrhoch v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2011